

Računala i procesi

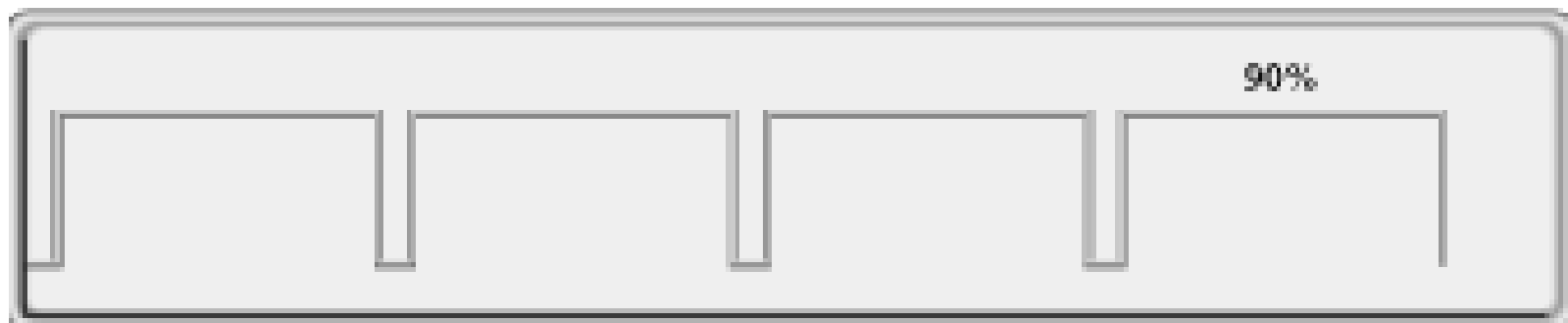
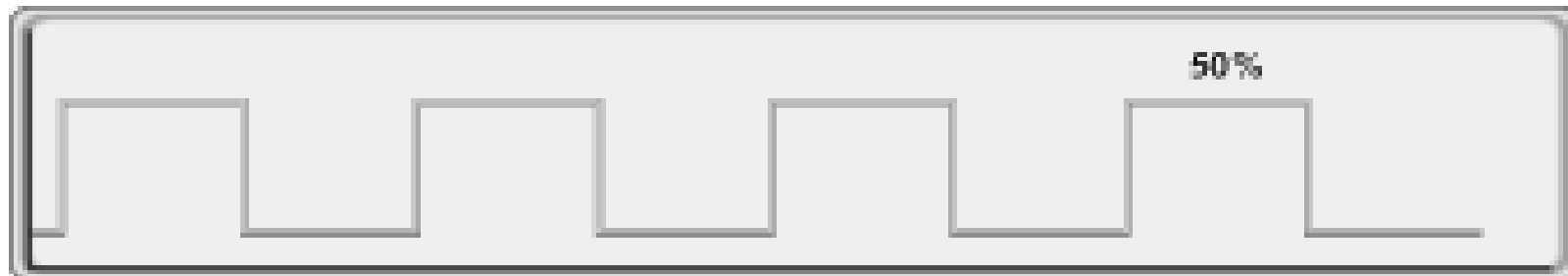
FRISC-MC

*Zavod za automatiku i procesno računarstvo
grupa RASIP*

FRISC-MC

- Jedinica za pulsno-širinsku modulaciju (PWM)
- Primjeri

Pulsno-širinska modulacija

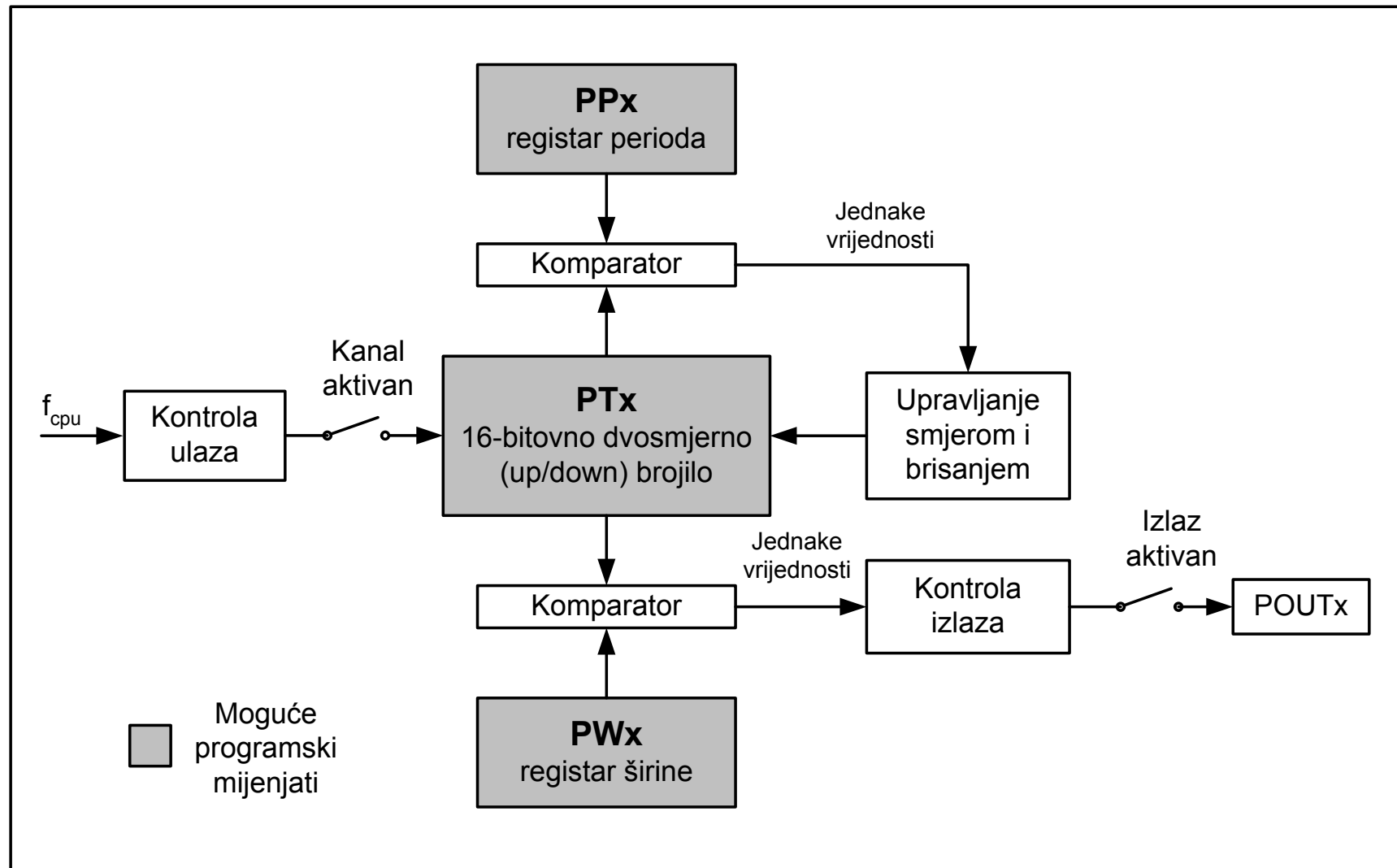
Jedinica za pulsno-širinsku modulaciju

- Spojena na priključke mikrokontrolera (Port 0)
- Omogućava generiranje pravokutnog signala željenog faktora popunjenosti
- Sastoji se od 4 kanala koji mogu raditi nezavisno ili se kombinirati
- Zauzima 16 lokacija u memoriji kao vanjska jedinica
- Može izazvati prekid (PWMIR)

PWM jedinica

- Svaki kanal sadrži:
 - 16-bitni dvosmjerni timer (PT_x)
 - 16-bitni registar širine impulsa (PW_x)
 - 16-bitni registar perioda signala (PP_x)
 - Dva komparatora
 - Dodatnu upravljačku logiku
- Frekvencija generiranog signala ovisi o:
 - Taktu na kojem procesor radi f_{CPU}
 - Odabranoj razlučivosti brojača ($f_{\text{CPU}}/1$ ili $f_{\text{CPU}}/64$)
 - Odabranom načinu rada – poravnanje po rubu ili po sredini
 - Vremenskoj konstanti brojača

PWM jedinica – shema sklopa

Načini rada

- Moguće je generirati:
 - Standardni PWM signal (asimetrični, *edge-aligned*)
 - Simetrični signal (*center-aligned*)
 - Kombinirani (*burst*) signal – kombinaciju dvaju kanala

Registri PWM jedinice

- PWMCON0 – kontrola rada jedinice, ulaza, prekida
- PWMCON1 – kontrola izlaza, načina rada
- PWMIC – kontrola prekida (jedan za sve kanale)
- PT_x – brojila za svaki kanal (PT0..PT3)
- PP_x – registar perioda za svaki kanal (PP0..PP3)
- PW_x – registar širine impulsa (PW0..PW3)

Registri PWM jedinice – PWMCON0

- PWMCON0 – kontrola rada, ulaza, prekida

15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
PIR3	PIR2	PIR1	PIR0	PIE3	PIE2	PIE1	PIE0	PTI3	PTI2	PTI1	PTI0	PTR 3	PTR 2	PTR 1	PTR 0

- PTR_x – pokretanje pojedinih kanala
- PTI_x – odabir ulaznih impulsa
- PIE_x – kontrola prekida
- PIR_x – zastavica koja označava da je prekid aktivan

Registri PWM jedinice – PWMCON0

- PWMCON0 – kontrola rada, ulaza, prekida

15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
PIR3	PIR2	PIR1	PIR0	PIE3	PIE2	PIE1	PIE0	PTI3	PTI2	PTI1	PTI0	PTR 3	PTR 2	PTR 1	PTR 0

- PTR_x – PWM timer X Run control bit
 - 0 – timer x nije spojen na ulazni signal (neaktivan je)
 - 1 – timer x je aktivan

Registri PWM jedinice – PWMCON0

- PWMCON0 – kontrola rada, ulaza, prekida

15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
PIR3	PIR2	PIR1	PIR0	PIE3	PIE2	PIE1	PIE0	PTI3	PTI2	PTI1	PTI0	PTR 3	PTR 2	PTR 1	PTR 0

- PTIx – PWM Timer X Input clock selection
 - 0 – ulazni impulsi su f_{cpu}
 - 1 – ulazni impulsi su $f_{\text{cpu}}/64$ (preddjelilo)

Registri PWM jedinice – PWMCON0

- PWMCON0 – kontrola rada, ulaza, prekida

15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
PIR3	PIR2	PIR1	PIR0	PIE3	PIE2	PIE1	PIE0	PTI3	PTI2	PTI1	PTI0	PTR 3	PTR 2	PTR 1	PTR 0

- PIE_x – PWM channel X Interrupt Enable zastavica
 - 0 – kanal x ne izaziva prekide
 - 1 – kanal x izaziva prekide

Registri PWM jedinice – PWMCON0

- PWMCON0 – kontrola rada, ulaza, prekida

15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
PIR3	PIR2	PIR1	PIR0	PIE3	PIE2	PIE1	PIE0	PTI3	PTI2	PTI1	PTI0	PTR 3	PTR 2	PTR 1	PTR 0

- PIR_x – PWM channel X Interrupt Request zastavica
 - Postavlja se kad je aktivan prekid za neki kanal (potrebno je programski ispitati koji kanal je izazvao prekid jer svi PWM kanali dijele isti zahtjev za prekid; nakon obrade prekida potrebno je programski obrisati zastavicu)
 - 0 – kanal x nije izazvao prekid
 - 1 – kanal x je izazvao prekid

Registri PWM jedinice – PWMCON1

- PWMCON1 – kontrola izlaza, načina rada

9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
PB23	PB01	PM3	PM2	PM1	PM0	PEN3	PEN2	PEN1	PEN0

- PEN_x – kontrola izlaza
- PM_x – kontrola načina rada
- PB_{xy} – aktiviranje *burst* načina rada

Registri PWM jedinice – PWMCON1

- PWMCON1 – kontrola izlaza, načina rada

9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
PB23	PB01	PM3	PM2	PM1	PM0	PEN3	PEN2	PEN1	PEN0

- PEN_x – PWM channel X output ENable bit
 - 0 – izlaz kanala x je isključen, moguće generiranje prekida
 - 1 – izlaz kanala x je uključen

Registri PWM jedinice – PWMCON1

- PWMCON1 – kontrola izlaza, načina rada

9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
PB23	PB01	PM3	PM2	PM1	PM0	PEN3	PEN2	PEN1	PEN0

- PM_x – PWM channel X Mode control bit
 - 0 – kanal x radi u asimetričnom načinu rada (*edge-aligned*)
 - 1 – kanal x radi u simetričnom načinu rada (*center-aligned*)

Registri PWM jedinice – PWMCON1

- PWMCON1 – kontrola izlaza, načina rada

9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
PB23	PB01	PM3	PM2	PM1	PM0	PEN3	PEN2	PEN1	PEN0

- PB01 – PWM channel 0/1 Burst mode control bit
 - 0 – kanali 0 i 1 rade neovisno u svojim načinima rada
 - 1 – izlaz kanala 0 i 1 kombiniran je logičkim AND na POUT0
- PB23 – PWM channel 2/3 Burst mode control bit
 - 0 – kanali 2 i 3 rade neovisno u svojim načinima rada
 - 1 – izlaz kanala 2 i 3 kombiniran je logičkim AND na POUT2

Registri PWM jedinice – PWMIC

- PWMIC – kontrola prekida

7	6	5	4	3	2	1	0
PWMIR	PWMIE	-	-	-	ILVL		

- ILVL – određuje razinu prekida (0 – 7), razina 0 ne izaziva prekid
- PWMIE – *PWM interrupt enable* – uključuje postavljanje zahtjeva za prekid (potrebno je ručno ispitati koji kanal je izazvao prekid)
- PWMIR – *PWM interrupt request* – označava postavljen zahtjev za prekid, automatski se briše nakon prihvaćanja prekida

Registri PWM jedinice – PT_x, PP_x, PW_x

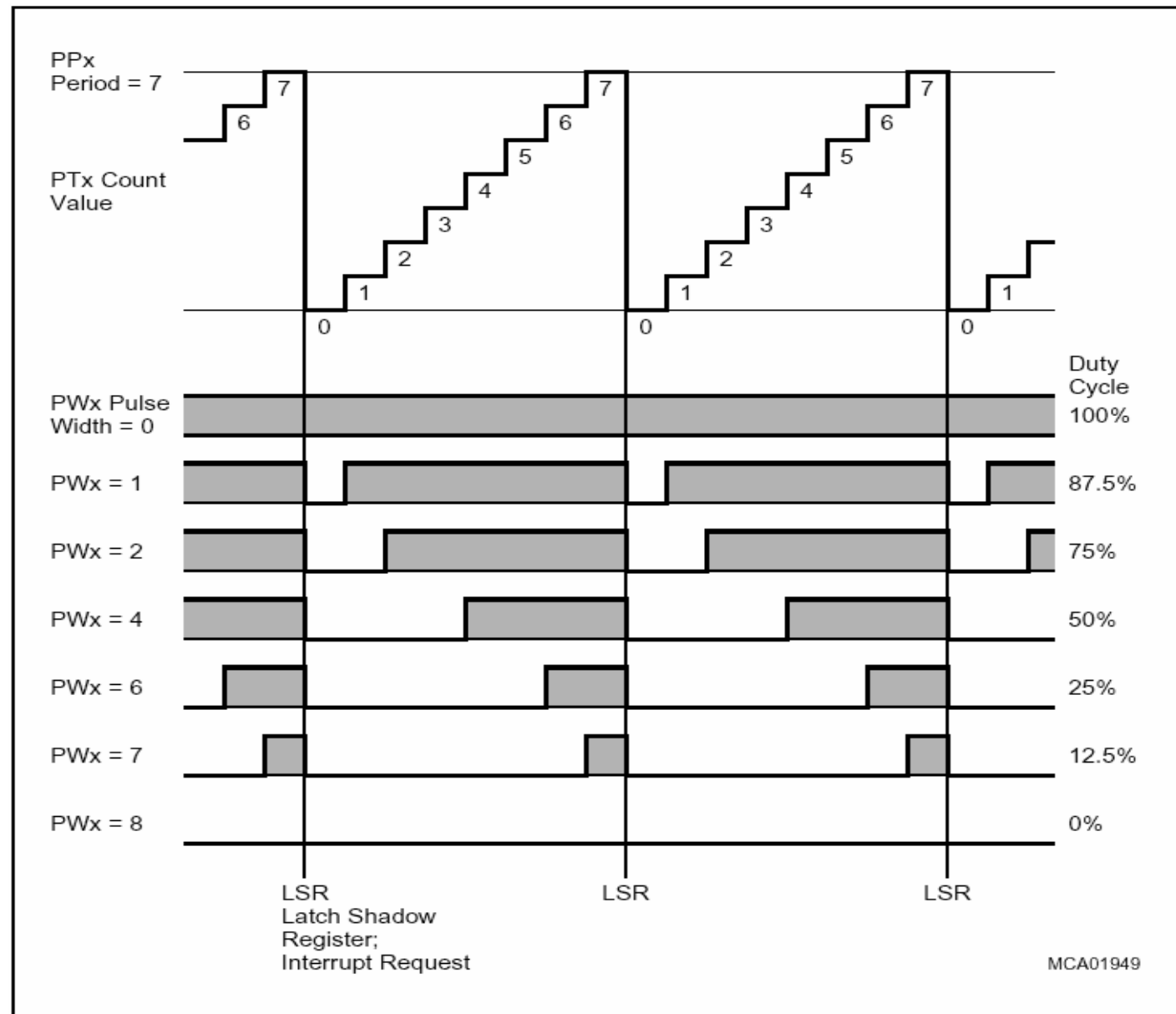
- Koriste se kao ‘obični’ 16-bitni registri, nemaju posebnih polja
- PT_x – registar dvosmjernog brojila vremenskog sklopa
 - Pisanje – postavlja vrijednost brojila kanala x
 - Čitanje – vraća trenutnu vrijednost brojila kanala x
- PP_x – registar perioda kanala x
- PW_x – registar širine impulsa kanala x

PWM - načini rada

- **Način rada 0 – standardni PWM signal**

- U ovom načinu rada vremenski sklop PTx odgovarajućeg PWM kanala uvijek broji prema gore dok ne dosegne vrijednost zapisanu u PPx registru
- Nakon dosezanja vrijednosti vremenski sklop počinje ponovo brojati od nule
- PWM signal je na visokoj razini kada je sadržaj brojila vremenskog sklopa PTx jednak ili veći od vrijednosti pomoćnog registra koji određuje širinu impulsa – PWx, a vraća se u nisku razinu nakon resetiranja brojila na nulu
- Period generiranog signala je: $\text{PWM_Period}_{\text{mode0}} = \text{PPx} + 1$
- Popunjenost signala određena je vrijednošću PWx registra i kreće se od 0% za $\text{PWx} = \text{PPx}$ do 100% za $\text{PWx} = 0$
- Zamka: registar PWx u stvari odražava *ispražnjenost* a ne popunjenost signala!

PWM – način rada 0

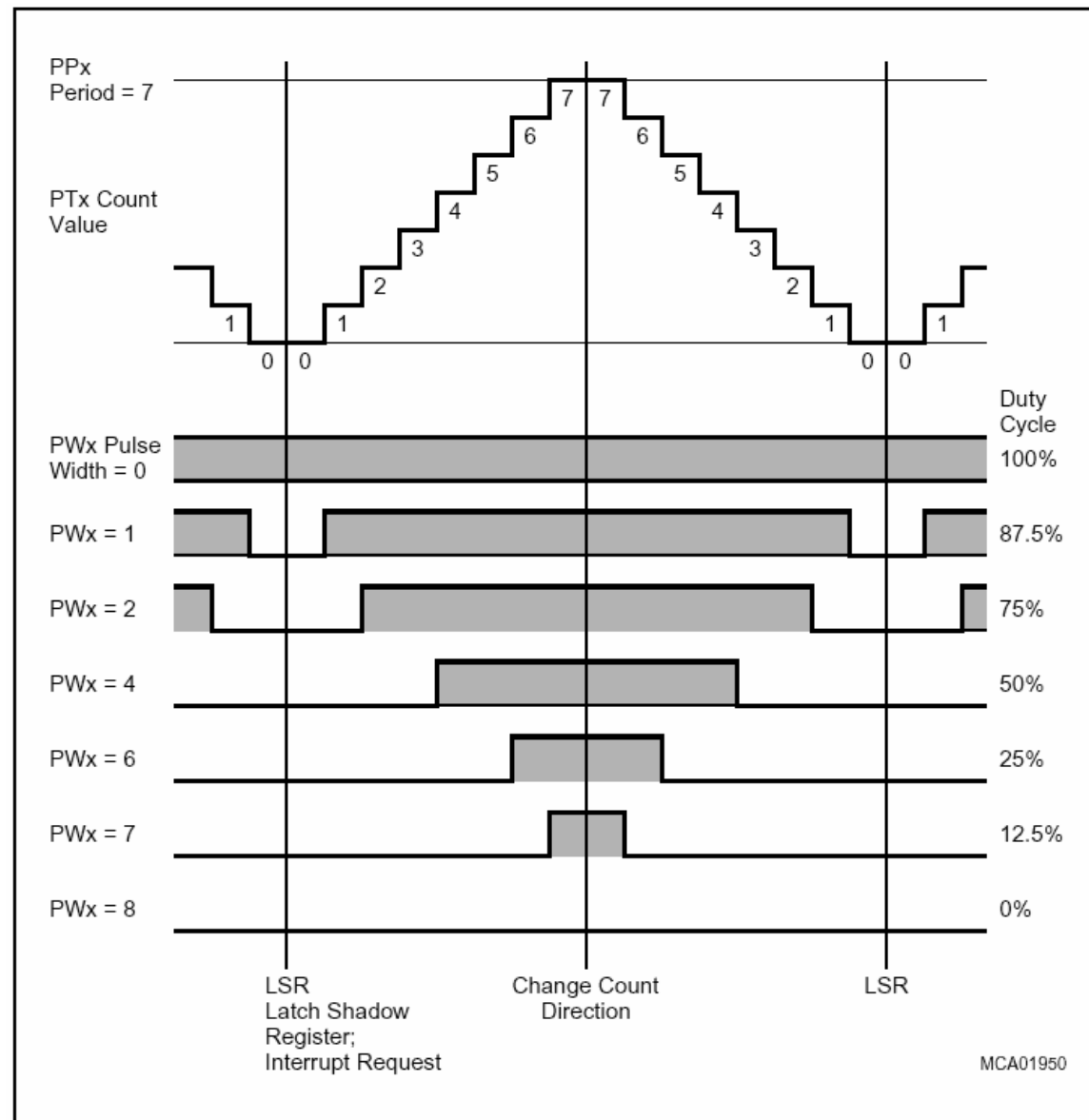
PWM - načini rada

- **Način rada 1 – simetrični PWM signal**

- Vremenski sklop PTx odgovarajućeg kanala broji prema gore dok ne dosegne vrijednost PPx registra
- Sljedeći impuls mijenja smjer brojenja
- PTx počinje brojati prema nuli
- Nakon dosezanja nule smjer brojanja ponovo se mijenja i ciklus se ponavlja
- Signal je u visokoj razini kada je $PTx \geq PWx$
- Zamka: registar PWx u stvari odražava *ispražnjenost* a ne popunjenost signala!
- Period generiranog signala dan je sljedećim izrazom:

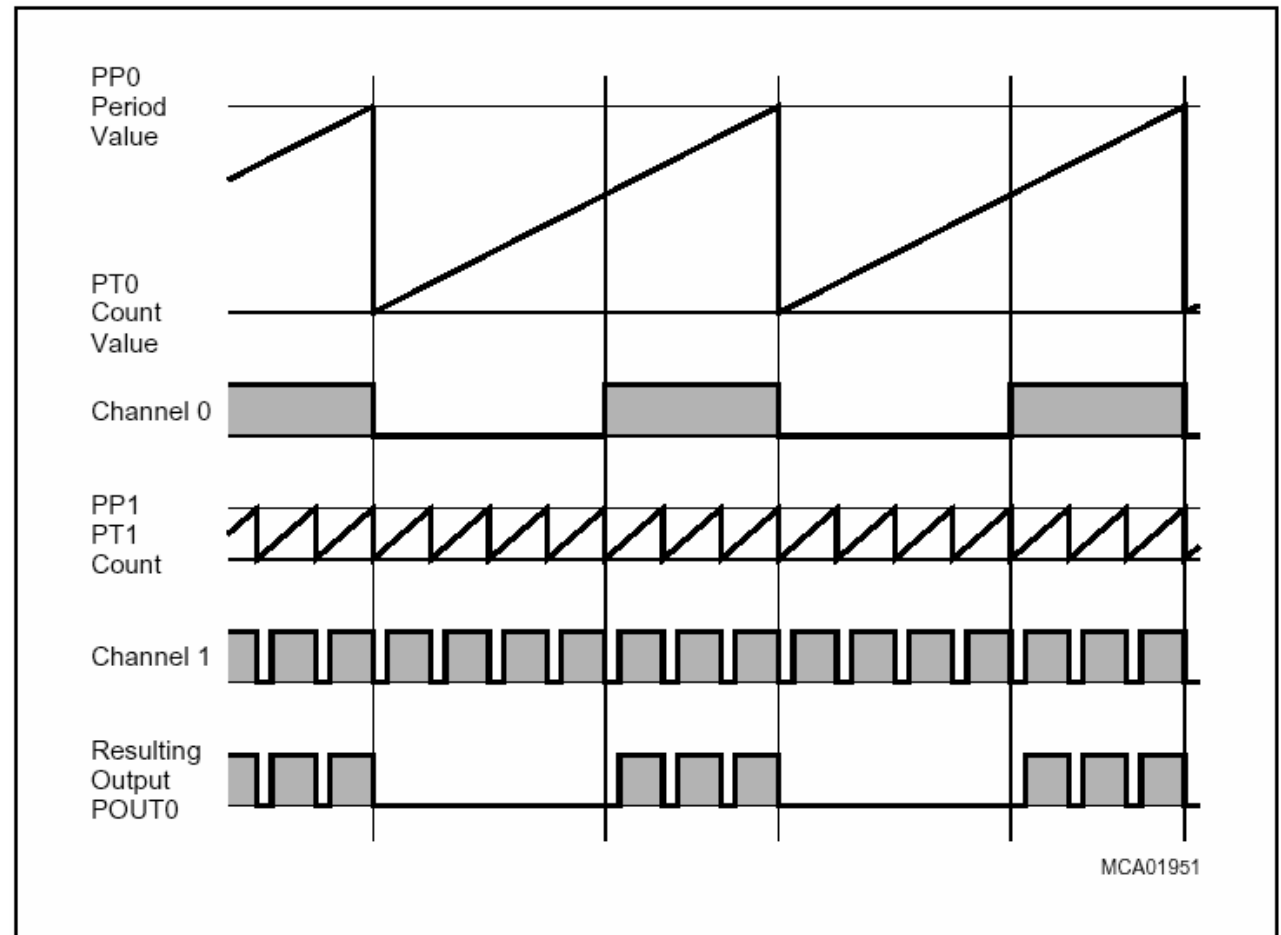
$$PWM_Period_{model} = 2 * (PPx + 1)$$

PWM – način rada 1

PWM – načini rada

- Kombinirani (*burst*) način rada
 - Kombiniraju se izlazi kanala 0 i 1 odn. 2 i 3
 - Rezultat se dovodi na izlaz kanala 0 odn. 2 – visoka razina postiže se kad je na oba kanala visoka razina => operacija **logičko I**
 - Svaki od kanala može raditi u standardnom ili simetričnom načinu

Programski model PWM jedinice

- PWM jedinica povezana je sa portom P0
 - izlazi POUT0..3 spojeni su na linije P0.0..P0.3
- Može raditi kao bezuvjetna jedinica
- Može raditi kao prekidna jedinica

```
        `ORG 3  
PWMIR  `DW  20 ; prekidni vektor PWM
```

Programski model PWM jedinice

- Registri u memoriji

PP0 na adresi %D224 ; period kanala 0

PW0 na adresi %D225 ; širina kanala 0

PT0 na adresi %D226 ; brojilo kanala 0

PP1 na adresi %D227 ; period kanala 1

PW1 na adresi %D228 ; širina kanala 1

...

PT3 na adresi %D235 ; brojilo kanala 3

Programski model PWM jedinice

- Registri u memoriji

PWMCON0 na adresi %D236 ; kontrolni reg. 0

PWMCON1 na adresi %D237 ; kontrolni reg. 1

PWMIC na adresi %D238 ; kontrola prekida

Primjer programiranja PWM

- **Zadatak:**

Promatra se PWM sklop FRISC-MC sa $f_{CPU}=20MHz$.

- Koja je najveća a koja najmanja frekvencija izlaznog signala koju je moguće generirati u zadanom slučaju ako radi u načinu 0?
- O čemu ovisi rezolucija regulacije faktora popunjenosti signala u zadanom slučaju?
- Programirajte PWM kanal 0 tako da generira signal frekvencije 10[kHz] uz faktor popunjenosti 87%. Neka PWM0 radi u načinu 0 uz onemogućene prekide. Nacrtati vremenske dijagrame promjene stanja brojača PWM0 sklopa u vremenu, u ovisnosti o ostalim registrima. Kolika je rezolucija regulacije popunjenosti u ovom slučaju?

Primjer programiranja PWM.

- Ako je $f_{PWM}=f_{CPU}$, a sadržaj registra $PPx=1$, tada je najveća moguća frekvencija 10[MHz] u načinu rada 0. Ako je $f_{PWM}=f_{CPU}$, a sadržaj registra $PPx=65535$, tada je izlazna frekvencija najmanja moguća i to 4.8[Hz].

$$f_{IZL} = \frac{f_{PWM}}{PPx + 1}$$

(*asimetricno*)

$$f_{IZL} = \frac{f_{PWM}}{2 \cdot (PPx + 1)}$$

(*simetricno*)

Način rada 1 (kao podsjetnik)

Primjer programiranja PWM..

- Rezolucija faktora popunjenosti direktno je ovisna o vrijednosti registra PPx. Broj koraka unutar kojih se može mijenjati faktor popunjenosti između 0% i 100% upravo je jednak PPx.
- Zadani se oblik izlaznog signala može se postići programiranjem PWM0 sklopa na dva načina, ovisno o faktoru dijeljenja ulaznog signala brojača PT0. Frekvencija rada PT0 može biti $f_{PWM}=f_{CPU}$ ili $f_{PWM}=f_{CPU}/64$.

Primjer programiranja PWM...

- Za ova dva slučaja se dobiju sljedeće vrijednosti PP0:

$$f_{IZL} = 10[\text{kHz}], f_{CPU} = 20[\text{MHz}]$$

$$PP0' = \frac{f_{CPU}}{f_{IZL}} - 1 = 1999$$

$$(takt=f_{CPU})$$

$$PP0'' = \frac{\frac{f_{CPU}}{64}}{f_{IZL}} - 1 = 30$$

$$(takt=f_{CPU}/64)$$

Primjer programiranja PWM....

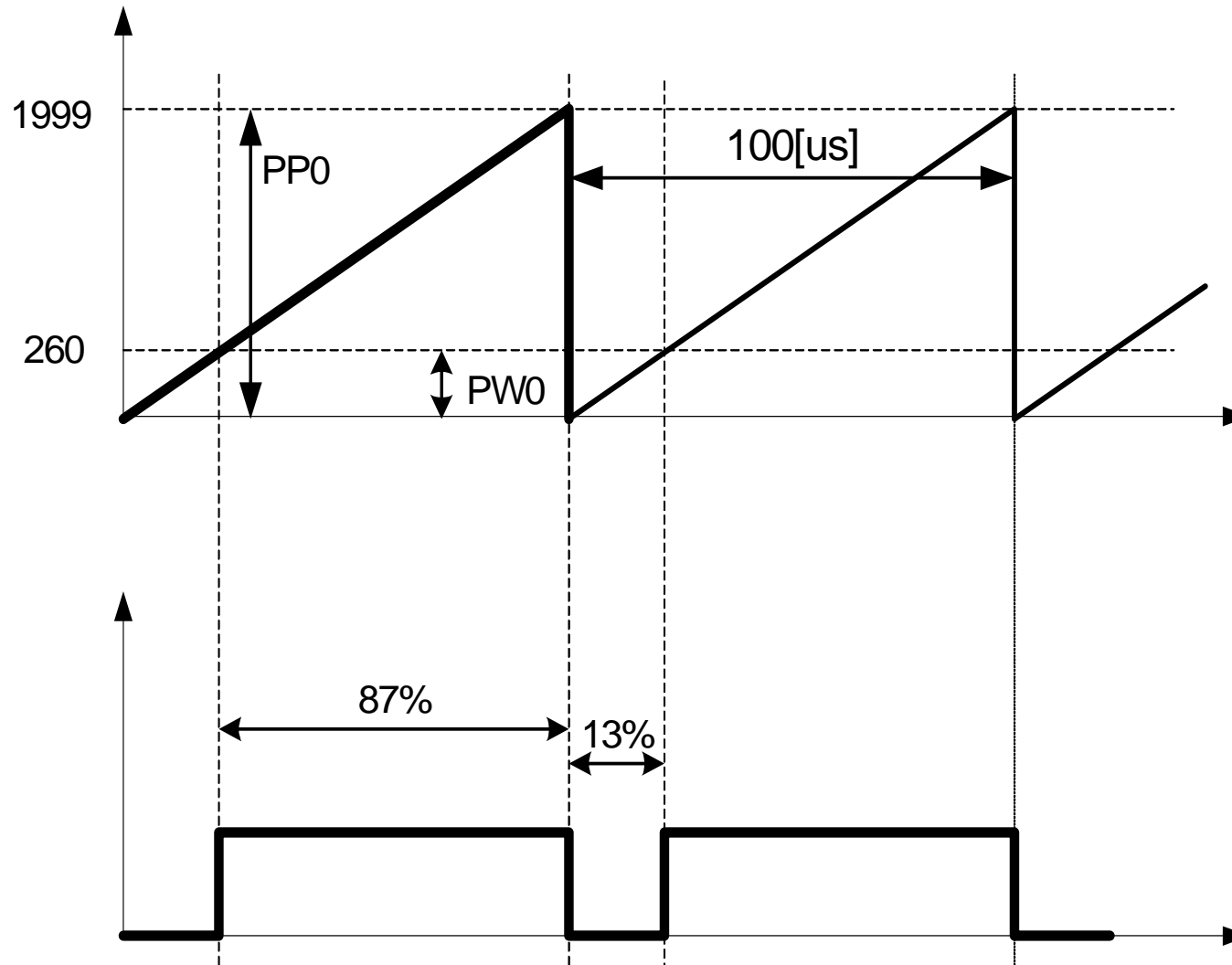
- S obzirom na ranije razmatranje o rezoluciji promjene faktora popunjenosti, očito je prvo rješenje povoljnije u tom smislu. Iz toga prolazi i činjenica da će traženi faktor popunjenosti biti moguće preciznije postaviti.
- Ako se odabere $PP0=1999$, može se izračunati i potrebna vrijednost $PW0$ za traženi faktor popunjenosti. Ako se uzme u obzir da promjena faktora popunjenosti iznosi 0.05% kada se $PW0$ promijeni za 1, može se iz omjera periode i poluperiode, te poznate vrijednosti $PP0$, izračunati potrebna vrijednost $PW0=260$.

Postavljanje PW_x

- PW_x registar određuje graničnu vrijednost koja utječe na postavljanje izlaza (popunjenost signala)
- PW_x je *ispražnjenost* signala

$$\text{popunjenost} = \frac{(PP_x + 1) - PW_x}{PP_x + 1} [\times 100\%]$$

Primjer programiranja PWM.....

Programiranje PWM0

```
`ORG 0
LOADL R0, %D260      ; faktor popunjenosti
STORE R0, (PW0)
LOADL R0, %D1999    ; period (frekv.) signala
STORE R0, (PP0)
CLEAR R0            ; R0=0
STORE R0, (PWMIC)   ; ne koriste se prekidi
INC R0              ; R0=1
STORE R0, (PWMCON0) ; pokreni PWM0
STORE R0, (PWMCON1) ; omoguci izlaz iz PWM0
IDLE
```

(10 naredbi)

Korištenje prekida

- **Zadatak:**

Proširiti program iz prošlog zadatka tako da generira točno 1000_{10} impulsa na izlazu.

Iskoristiti mogućnost da PWM generira prekid nakon svakog ciklusa kanala PWM0 za brojanje impulsa.

Nakon generiranja traženog broja impulsa potrebno je to dojaviti impulsom na liniji P1.0 i ugasiti mikrokontroler.

Inicijalizacija PWM0

```
    `ORG 0
    JP INIT
    `ORG 3
    `DW      30          ; prekidni vektor PWMIR
INIT  LOADL   R7, %HDF   ; inicijalizacija stoga
      LOADL   R0, %D260  ; faktor popunjenosti
      STORE   R0, (PW0)
      LOADL   R0, %D1999 ; period (frekv.) signala
      STORE   R0, (PP0)
      CLEAR   R0
      STORE   R0, (%D128) ; inicijalizacija brojaca
      LOADL   R0, %B1000001 ; ILVL=1, PWMIE=1
      STORE   R0, (PWMIC) ; inicijaliziraj prekid
      WRST    %H80      ; omoguci prekide
      LOADL   R0, %H101  ; ukljuci prekide i ..
      STORE   R0, (PWMCON1) ; ..omoguci izlaz iz PWM0
      LOADL   R0, 1      ; R0=1
      STORE   R0, (PWMCON0) ; pokreni PWM0
      IDLE
```

(17 naredbi)

37

Prekidni potprogram

```
                `ORG 30
PWMIRQ          PUSH R0                ; pohrani kontekst
                RDST R0
                PUSH R0
                LOAD   R0, (PWMCON0)   ; učitaj PWMCON0
                MOVE   R0, R1
                AND    %H1000, R0, R0  ; provjeri je li ovo prekid za PWM0
                JP_Z   ENDIRQ          ; ako nije, izađi
                LOAD   R0, (%D128)    ; brojac impulsa
                INC    R0              ; povecaj brojac
                CMP    %D1000, R0     ; dosli do kraja?
                CALL_UGE IMPULS       ; posalji impuls
                STORE  R0, (%D128)    ; pohrani brojac

ENDIRQ          AND    R1, %EFFF      ; obrisi bit za prekid PWM0
                STORE  R1, (PWMCON0)
                POP    R0
                WRST   R0
                POP    R0
                RETI
```

(18 naredbi)

Pomoćni potprogram

`; ne pohranjujemo kontekst jer potprogram gasi
mikrokontroler`

```
IMPULS  LOADL R0, 1      ; bit P1.0
        STORE R0, (DP1) ; postavi smjer na izlazni

        PSET      P1, 1  ; postavi P1.0
        PCLEAR   P1, 1  ; brisi P1.0

        PWRDN    ; gasi mikrokontroler
```

`; nema povratka iz potprograma`

(5 naredbi)

Zaključak

- Inicijalizacija – 17 naredbi
- Prekidni potprogram – 18 naredbi
- Pomoćni potprogram – 5 naredbi

- Ukupno: $17+18+5 = 40$ naredbi (lokacija)
- Zauzeće memorije:
 - ROM: 31%
 - RAM: 1 lokacija + stog